

Persbericht

PB00-165
19 juli 2000
9.30 uur

Hoge groei, lage besparingen huishoudens

De besparingen van huishoudens in 1999 zijn 11 miljard gulden lager dan in 1998. Afgezien van de inleg voor pensioenvoorzieningen en levensverzekeringen komen hun besparingen zelfs negatief uit. De overheid heeft voor het eerst in 25 jaar meer ontvangen dan uitgegeven. Het overheidsoverschot bedraagt bijna 8 miljard gulden, ofwel 1% van het bruto binnenlands product (BBP). Dit hangt samen met de hoge economische groei van 3,9% in 1999. Dit blijkt uit de Nationale Rekeningen van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Vrije besparingen van huishoudens negatief

De contractuele besparingen, in de vorm van de inleg voor pensioenvoorzieningen en het toegerekend inkomen van levensverzekeringen, zijn in 1999 lager dan in 1998. De overige, 'vrije' besparingen van huishoudens zijn zelfs 2 miljard gulden negatief in 1999, terwijl deze in 1997 en 1998 nog 13 miljard, respectievelijk ruim 7 miljard gulden bedroegen.

Met name hogere rentelasten en sterk toegenomen afdrachten van sociale premies hebben ertoe geleid dat de ontwikkeling van het beschikbaar inkomen van huishoudens in 1999 beperkt is geweest, ondanks de toegenomen werkgelegenheid en de aantrekkelijke lonen. Alle huishoudens tezamen hebben evenwel meer geconsumeerd dan hun vrij besteedbaar inkomen. Een belangrijk deel van de toename van de consumptie kan daarmee worden toegeschreven aan andere financieringsbronnen, zoals het te gelde maken van beleggingswinsten. Van de totale BBP-groei is ruwweg een achtste op deze wijze gefinancierd.

CBS-Persdienst

Postbus 4000
2270 JM Voorburg
tel. (070) 337 58 16
fax (070) 337 59 71
E-mail:
persdienst@cbs.nl

Het CBS
is een dienst van
het Ministerie van
Economische Zaken

Voor het eerst sinds 1974 een overheidsoverschot

Het vorderingentekort van de overheid is in 1999 omgeslagen in een overschot van 1,0% van het BBP. Het is voor het eerst in 25 jaar dat er sprake is van een overschot. De ontvangsten uit belastingen (BTW, overdrachtsbelasting en loonbelasting) zijn sterk gestegen. De sociale verzekeringsinstellingen kennen een fors hoger overschot. Bovendien zijn de rentelasten gedaald. Al deze ontwikkelingen hangen nauw samen met de economische voorspoed in ons land.

Nederlandse groei blijft hoog, ook in Europa

De economische groei van 3,9% in 1999 is niet zoveel lager dan die in 1998 (4,1%). Daarmee blijft de lange periode van hoge groei voortduren. Het Nederlandse groeicijfer ligt beduidend hoger dan dat van het eurogebied als geheel en wordt binnen de Europese Unie (EU) alleen overtroffen door dat van Luxemburg en Ierland. Nederland staat inmiddels in de EU op de vierde plaats van de ranglijst van landen naar BBP per hoofd van de bevolking.

Arbeidsvolumegroei hoog, arbeidsproductiviteitsgroei laag

De werkgelegenheid van werknemers is in 1999 met 190 duizend arbeidsjaren toegenomen, ofwel met 3,5%. De grootste toename heeft plaatsgevonden in de financiële en zakelijke dienstverlening, waarbij de automatiseringsbedrijven wederom koploper zijn met een toename van 20%.

De hoge economische groei gaat dus ook in 1999 gepaard met een hoge werkgelegenheidsgroei en daarmee met een beperkte toename van de arbeidsproductiviteit.

Prijsontwikkeling gematigd bij aantrekkende loonvoetstijging

Ondanks de enigszins aantrekkende loonvoetstijging (+3,0%), blijft de toename van de BBP-deflator in 1999 beperkt tot 1,7%. Dit is mede het gevolg van de geringe invoerprijsstijging (+0,4%). In het eurogebied behoort Nederland tot de landen met de hoogste prijsstijgingen, samen met de andere snel groeiende eurolanden.

De loonvoetstijging ontwikkelt zich nog steeds gematigd in vergelijking met het begin van de jaren negentig, maar overtreft wel de som van de arbeidsproductiviteitstijging van werknemers (+0,4%) en de BBP-deflator (+1,7%) met bijna 1%-punt. Sinds 1996 is het tempo van de loonvoetstijging geleidelijk toegenomen, van 1,4% in 1996 tot 3,0% in 1999.

Meeste bedrijfstakken kennen een bevredigende groei

De economische groei wordt in 1999 breed gedragen. Sterke groeiers zijn de autoleasebedrijven, de telecommunicatie en de automatiseringsbedrijven. In deze laatste bedrijfstak is in 1999 bijna tweemaal zoveel toegevoegde waarde gegenereerd als drie jaar eerder.

In de landbouw is een forse volumestijging van 7% (onder meer bij varkenshouders) tenietgedaan door een prijsdaling van 11% (varkens, eieren en melk). In de delfstoffenwinning ging een daling van het volume met 6%, mede vanwege de grotere inzet van Brits en Noors aardgas, zelfs gepaard met een prijsdaling van 9%, vanwege de vertraagde doorwerking van eerdere olieprijsdalingen in de aardgasprijzen voor grootgebruikers.

Consumptie, investeringen en buitenlandse handel groeien hard

Zowel de consumptie van huishoudens (+4,4%) als de investeringen (+6,5%) en de uitvoer (+5,6%) hebben in 1999 een hoge volumegroei gekend. Daarmee leveren bijna alle bestedingscategorieën een belangrijke bijdrage aan de economische groei.

In 1999 zijn vooral de consumptieve uitgaven aan telecommunicatiediensten fors gestegen, namelijk met ruim 14%. Dit is het saldo van een volumetoename met ruim een kwart en een prijsdaling van 9%. Sinds 1995 zijn de uitgaven door huishoudens aan telecommunicatie nagenoeg verdubbeld.

Voor het derde achtereenvolgende jaar is het uitvoervolume minder snel gegroeid dan het invoervolume. Bovendien daalden de uitvoerprijzen in 1999, terwijl de invoerprijzen licht stegen. Al met al is het handelsoverschot met het buitenland gedaald van 5,9% van het BBP in 1997 naar 4,9% in 1999. Overigens blijft het Nederlandse handelsoverschot daarmee een van de hoogste in het eurogebied.

Technische toelichting

De economische groei wordt afgemeten aan de volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP). Het BBP komt overeen met het inkomen dat in het Nederlandse productieproces wordt gevormd. De volumegroei betreft de ontwikkeling exclusief prijsveranderingen.

De verandering in de BBP-deflator is gelijk aan het gewogen gemiddelde van de prijsverandering van de bestanddelen van het bruto binnenlands product. De ontwikkeling van de BBP-deflator wordt tegenwoordig vaak gebruikt als richtlijn voor de ruimte voor de groei van een aantal overheidsbestedingen. De prijsstijging van het BBP is niet hetzelfde als de stijging van de consumentenprijsindex (CPI). Bij de prijsontwikkeling van het BBP wordt naast de prijsontwikkeling van de gezinsconsumptie ook rekening gehouden met de prijsmutatie van de in- en uitvoer, de investeringen en de overheidsconsumptie.

Bij de verklaring van de groei op basis van de consumptie, de investeringen, de uitvoer en de voorraadveranderingen zijn in dit persbericht de toenames van die bestedingscategorieën exclusief het deel dat wordt ingevoerd (zie tabel "samenstelling van de economische groei").

De werkgelegenheid of het arbeidsvolume wordt in dit persbericht weergegeven in arbeidsjaren. Een arbeidsjaar komt overeen met de gemiddelde contractuele arbeidsduur van een voltijdbaan op jaarbasis in de betreffende bedrijfspgroep. Personen die in deeltijd werken, of niet gedurende het gehele jaar een volledige werkkring hebben gehad, tellen daarbij slechts voor een dienovereenkomstig gedeelte mee.

Het beschikbaar inkomen is het inkomen na belastingen, uitkeringen en dergelijke. Het is het inkomen dat beschikbaar is voor consumptieve bestedingen en investeringen.

Noot voor de redactie

Voor achtergrondinformatie over dit onderwerp kunt u contact opnemen met het hoofd van de sector Nationale Rekeningen van het Centraal Bureau voor de Statistiek in Voorburg, dr. Steven Keuning, telefoonnummer (070) 337 48 23. Buiten kantooruren bereikbaar op telefoonnummer (020) 646 15 24.

Overige informatie kunt u verkrijgen bij de persdienst, telefoonnummer (070) 337 58 16.

Kerngegevens over de Nederlandse economie

	1997	1998*	1999*
	volumemutatie in %		
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	3,8	4,1	3,9
Consumptieve bestedingen	3,1	4,1	3,8
huishoudens	3,0	4,4	4,4
overheid	3,2	3,4	2,5
Investerings in vaste activa (bruto)	6,6	4,1	6,5
Uitvoer	8,8	7,4	5,6
Invoer	9,5	8,0	6,3
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen) ¹⁾	4,3	3,8	3,8
Arbeidsvolume werknemers en zelfstandigen	3,2	3,0	2,9
Arbeidsvolume werknemers	3,3	3,7	3,5
	in % van het BBP		
Vorderingensaldo van de overheid	-1,1	-0,7	1,0
	mutatie in %		
Deflator binnenlands product	2,0	2,0	1,7

* Voorlopige cijfers

¹⁾ Exclusief ingehouden winsten i.v.m. buitenlandse directe investeringen

Samenstelling van de economische groei

	1997	1998*	1999*
	in procentpunten van de volumegroei van het BBP		
Uitvoer	1,9	1,7	1,3
Consumptieve bestedingen	1,3	2,0	1,9
huishoudens	0,7	1,2	1,3
overheid	0,6	0,8	0,6
Investerings in vaste activa	0,7	0,3	0,7
Veranderingen in voorraden	0,0	0,1	0,0
Bruto binnenlands product (BBP)	3,8	4,1	3,9

* Voorlopige cijfers